

OPPLAND BONDELAG

Næringspolitisk
Postboks 9354 Grønland
0135 OSLO
Norge

Vår saksbehandler
Ola Råbøl
95174046

Vår dato
10.03.2015
Deres dato

Vår referanse
14/01233-9
Deres referanse

Innspill til jordbruksforhandlingene 2015 - Oppland

De fleste lokallagene i Oppland Bondelag har svart på Questback til årets forhandlinger. I tillegg har vi fått skriftlige innspill fra noen lokallag og fra noen organisasjoner.

Innledning – betraktninger om den politiske situasjon

Regjeringa og Bondelaget har felles mål; økt matproduksjon og økt lønnsomhet i næringa. Regjeringen har også som mål å ha en høyest mulig selvforsyning av mat av beredskapshensyn. En samlet Næringskomité har uttalt at de ønsker økt matproduksjon med intensjon om økt selvforsyning. Statsråd Listhaug har uttalt at hun vil ha et aktivt landbruk over hele landet. Hun vil styrke lønnsomheten for de som vil satse og hun vil øke rekrutteringen.

Fjorårets forhandlinger, som endte i brudd og behandling i Stortinget, viser at det er stor avstand og uenighet mellom Regjeringen og landbruksnæringa når det gjelder hvilke tiltak og virkemidler som trengs for å styrke norsk matproduksjon.

En reell styrking av selvforsyning og beredskap betinger økt produksjon med utgangspunkt i norske ressurser. Dette krever et aktivt landbruk over hele landet, og en styrking av økonomien til alle produsenter, ikke bare de store slik vi så i fjorårets jordbruksoppgjør. Oppland Bondelag påpeker at det er helt avgjørende med et sterkt tollvern for å få til dette.

Oppland Bondelag håper det blir en avtale som vil bidra til å styrke lønnsomheten for norske matprodusenter og dermed gi mulighet til økt norsk matproduksjon på norske ressurser.

Nå er det viktigere enn noen gang at vi i næringa står samlet på tvers av produksjon, struktur, og distrikt.

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse:

Kirkegata 70
2609 LILLEHAMMER

Oppland Bondelag

Bondelagets Servicekontor AS

Besøksadresse:

Skogbrukets Hus, Kirkegata 70
2609 LILLEHAMMER

Org.nr.: 939678670

Org.nr.: 985063001 MVA

Telefon:

61051800

Bankkonto: 8101.05.12891

Bankkonto: 8101.05. 91392

E-postadresse:

oppland@bondelaget.no

Internett:

<http://www.bondelaget.no/oppland/>

1. Oppsummering av prioriterte tiltak

Økte inntektsmuligheter og gode velferdsordninger er avgjørende for økt matproduksjon og rekruttering til næringa, og økte inntekter må være hovedfokuset i jordbruksforhandlingene.

Oppland Bondelag mener vi må få en kronemessig inntektsutvikling som bidrar til å tette gapet i forhold til lønnsnivået ellers i samfunnet.

Oppland Bondelag er bekymret for den store reduksjonen vi har hatt i korndyrkinga de siste årene. Korndyrking er nøkkelen til selvforsyning og beredskap. Vi må sørge for å ha en produksjonsfordeling som gjør at vi produserer korn der det er naturgitte forhold for det. Oppland Bondelag mener det er avgjørende å styrke økonomien i korndyrkinga. Oppland Bondelag mener videre det er riktig å sette inn tiltak slik at vi øker produksjonen der vi i dag har underdekning av norsk produksjon. Prioriteringene blir da:

- Styrking av økonomien i kornproduksjon
- Tiltak for å styrke lønnsomheten i storfekjøttproduksjonen
- Minst mulig endringer i kvoteregioner for å hindre store geografiske forskyvninger i melkeproduksjonen
- Tiltak for å stimulere til bedre utnyttelse av gras- og utmarksressurser

2. Pris

Oppland Bondelag mener prisene må økes minst i takt med kostnadsøkningen. For de produksjoner og produkter der det er underskudd og / eller muligheter i markedet, bør prisene økes mer.

3. Budsjettoverføringer

Oppland Bondelag mener det er behov for økte budsjettmidler hvis bønder skal kunne få nødvendig inntektsutvikling. Vi ser ikke hvordan vi skal få tilstrekkelig lønnsomhet i næringa uten økte budsjettoverføringer. Oppland Bondelag er opptatt av at budsjettmidlene skal gå til de aktive brukerne.

Oppland Bondelag mener budsjettmidler med følgende formål må prioriteres:

- Pristilskudd som fremmer produksjon og kvalitet
- Distriktstilskudd
- Frakttilskudd
- Beitetilskudd
- Velferdstilskudd
- Tilskudd til grøfting og nydyrking

Oppland Bondelag mener det er viktig å beholde både struktur- og distriktsdifferensierte virkemidler. Vi mener:

- Det må ikke gjøres ytterligere utflating i strukturvirkemidlene
- Distriktsvirkemidlene må videreføres med dagens innretning.

4. Forenkling

I fjorårets oppgjør ble det i følge Regjeringen gjennomført mer enn 20 forenklinger i tilskuddsordningene. Oppland Bondelag mener at de fleste av disse forenklingene har liten eller ingen forenklingsverdi for bøndene, men fungerer mer som bortfall eller omfordeling av inntekter i næringa.

Oppland Bondelag har i møter med representanter fra regjeringspartiene poengtert at det er viktig å ha kunnskap om hvorfor de ulike ordninger har kommet i stand, hvorfor de er der og hvordan de fungerer før de evt. endres eller fjernes. De mange ordningene vi har, er et finmasket system som Oppland Bondelag mener gjør ordningene treffsikre i forhold til mål og virkning.

Vi syns det er grunn til å understreke at det i de fleste tilfeller ikke oppleves som komplisert å søke om produksjonstilskudd, ref tidsbruk til utfylling av søknadsskjema.

Av aktuelle ordninger Oppland Bondelag mener kan vurderes å forenkle:

- Søknad om produksjonstilskudd husdyr. Vi mener at en må kunne ta i bruk husdyrregisteret og fjerne telledatoer i og med at en i dette registeret har oversikt over dyreflyten gjennom året.
- Flatt driftstilskudd i mjølkeproduksjon fra og med fem kyr.
- Tilskudd til lammeslakt kan utbetales med avregning gjennom slakteriet som kvalitetstilskuddet på storfe.
- Bedre samordning, både søknadsskjema og ordninger, i de sentrale tilskuddsordningene og i regionalt miljøprogram. Det er for eksempel ordninger for tilskudd til beite både sentralt og regionalt, og en bør kunne se på muligheten for en samordning.
- Det må bli enklere å få behandlet søknader om grøfting og nydyrking, spesielt i forhold til kulturminner.
- Avlingsskadeerstatningsordningen er krevende både for de som er rammet av avlingsskade og for de som behandler søknadene. Disse bør kunne forenkles.

5. Miljøvirkemidler

Oppland Bondelag mener at miljøvirkemidlene er viktige. Det brukes imidlertid mye tid på å avklare og forvalte de Regionale Miljøvirkemidlene, og vi stiller spørsmål om det går an å se de regionale og sentrale midlene mer i sammenheng.

Oppland Bondelag er opptatt av at midlene kommer de aktive bøndene til del og gir muligheter for økt verdiskaping. Midlene må bidra til å øke matproduksjonen og styrke lønnsomheten i næringa samtidig som de bidrar til å løse miljøutfordringer og sikre fortsatt levende kulturlandskap.

Oppland Bondelag mener at grøfting er av de viktigste miljøtiltakene som bør styrkes, også for å kunne øke matproduksjonen. Grøftetilskuddet er for lite i forhold til totalkostnadene med grøfting. For å stimulere til mer grøfting mener Oppland Bondelag at tilskudd til grøfting må økes til 50 % av kostnad, begrenset oppad til 3.000 kr/daa. Videre må det kunne søkes om grøftetilskudd både til vedlikeholdsgrøfting og til nygrøfting.

Oppland Bondelag mener at tilskudd til stølsdrift er viktig for å utnytte ressursene i vårt fylke og tilskuddet må økes i takt med kostnadsutviklingen.

6. Økologisk landbruk

Oppland Bondelag mener det er avgjørende at det offentlige går foran i sine innkjøpsordninger for å nå Stortingets målsetting om 15 % forbruk.

Det er viktig å øke den økologiske kornproduksjonen, både til matmel og fôr. Økonomien i økologisk kornproduksjon må økes i takt med økning i økonomien for konvensjonell korndyrking. Prisnedskrivning for økologisk korn beholdes.

Merpris for økologiske produkter bør, ideelt sett, tas ut i markedet.

7. Rekruttering og velferd

Gode velferdsordninger er viktig for rekruttering til næringa.

Tilskudd til avløsning til ferie og fritid og ved sykdom og svangerskap er de viktigste ordningene. Det er også viktig å sikre stabile rammevilkår for landbruksvikarordningen framover. Eventuell økning i tilskudd til velferdsordningene må gjøres med friske midler.

Satsene for tilskudd til sjukdomsavløsning og avløsertilskuddet bør økes mer enn lønnsutviklingen ellers i samfunnet.

Den kollektive sykepengeordningen og tidligpensjonsordninga må videreføres.

Oppland Bondelag mener at avkorting p.g.a. inntekt utenom bruket ved sykeavløsning må fjernes.

8. Investering og kapitaltilgang

Det er stort behov for kapital i landbruket framover for å kunne fornye driftsapparatet i takt med de krav som stilles og den utviklingen som skjer. Dette gjelder innen både husdyr- og planteproduksjon. Tilgang på nødvendig og rimelig kapital er en av de største utfordringene for næringa, og spesielt ved generasjonsskifter er det stort behov for rimelig kapital.

Behovet for investeringskapital er så stort at midler må hentes utenfor jordbruksavtalen. Det bør jobbes for å få til ei investeringspakke der en ser på både investeringsmidler, avskrivningsregler og bruk av skatt som virkemiddel.

Oppland Bondelag mener det er avgjørende at det volumproduserende landbruket sikres nok kapital til vedlikehold og fornying. Volumproduksjon er grunnlaget for annen næringsutvikling på gården.

Vår dato	Vår referanse
10.03.2015	14/01233-9

Oppland Bondelag mener det er viktig å styrke kapitaltilgangen til yngre bønder, og vi foreslår at det innføres ekstra rentestøtte for unge bønder.

Oppland Bondelag mener det må stilles mer kapital til grøfting og nydyrking.

Oppland Bondelag mener det bør etableres et eget BU-styre med flertall fra landbruksnæringa innenfor hvert av Innovasjon Norges distrikts-/regionkontor. BU-styrene skal behandle sakene og søknadene som angår BU-midlene til landbruksnæringa.

Fondsavsetninger

Oppland Bondelag mener det i enkeltpersonsforetak må gis åpning for å avsette til fond, lignende skogfond, for å møte store framtidige investeringer og næringsutvikling, både innenfor tradisjonelt landbruk og andre bygdenæringer.

9. Melk

Det er fortsatt behov for å styrke økonomien i melkeproduksjonen, og det er viktig at det er økonomi og kapitaltilgang til å fornye driftsbygninger, spesielt for å sikre rekruttering ved generasjonsskifte. Oppland Bondelag mener at målprisen må økes minst tilsvarende kostnadsveksten.

Kvoteordningen

Kvoteordningen må fortsatt være en del av jordbruksavtalen. Det er avgjørende viktig å ha et kvotesystem også framover.

Oppland Bondelag er opptatt av at melkeproduksjonen i størst mulig grad beholdes og er mest mulig stabil i de områder vi har produksjonen i dag. Oppland Bondelag er opptatt av å gjøre minst mulig endringer i kvoteregionene for å hindre store geografiske forskyvninger i melkeproduksjonen. Primært ønsker vi å beholde fylket som kvoteregion.

Eksportmuligheter

Økt import av yoghurt og ost gir en uheldig utvikling av handelsbalansen på mjølkeprodukter. Vi må arbeide for å begrense import av mjølkeprodukter, samtidig som det fortsatt gis muligheter for bruk av prisutjevningsordningen til eksport av mjølkeprodukter.

10. Kjøtt og egg

Storfekjøtt

Vi er i en situasjon med for liten produksjon av storfekjøtt i forhold til etterspørsel, og prognoser sier fortsatt stor underdekning. Det er viktig at vi arbeider for å øke produksjonen. Den viktigste årsaken til underdekningen, er at lønnsomheten i storfekjøttproduksjonen er for dårlig.

Økonomien i storfekjøttproduksjonen har blitt styrket ved de siste jordbruksforhandlingene, men det er behov for ytterligere styrking av økonomien. Det er viktig at de økonomiske tiltakene stimulerer til økt produksjon og riktig kvalitet. Et viktig virkemiddel her er videreutvikling av kvalitetstillegget. Vi mener kvalitetstillegget bør

Vår dato Vår referanse
10.03.2015 14/01233-9

økes med tre kroner, og det er av stor betydning at kvalitetstillegget fortsatt gis fra klasse O og oppover.

Det er behov for økonomiske stimulerings tiltak for oppstart av storfekjøttproduksjon i grasdistrikter. Økt beitetilskudd og økt distriktstilskudd for kjøtt er aktuelle tiltak.

Sau

Det er viktig at næringa sikres en økonomi som gjør det interessant å fortsette med sau og utnytte de store beiteressursene vi har i utmarka.

Beitetilskudd er viktig for å sikre økonomien i saueholdet.

85 % av kjøttproduksjon fra sau kommer fra besetninger under 100 vinterfôra sauer. Dette viser at det er viktig å sikre fortsatt lønnsomhet i slike besetningsstørrelser.

Svin

Oppland Bondelag mener det nå er grunnlag for å øke målprisen på gris med en krone.

Oppland Bondelag mener dagens markedssituasjon på gris ikke tillater noen heving av konsesjonsgrenser.

Egg og fjørfe

Det er viktig å få balanse i eggmarkedet. En eventuell økning i kraftfôrpris må kompenseres gjennom økt målpris eller som økt dyretilskudd på verpehøner. Oppland Bondelag mener dagens markedssituasjon på egg ikke tillater noen heving av konsesjonsgrenser.

11. Grønnsaker, frukt og potet

Det viktigste for grøntnæringen er å få styrket tollvernet.

Grønnsaker

Oppland Bondelag foreslår at målprisene økes. Prisøkningen må vurderes ut fra markedssituasjonen for de forskjellige grønnsaksslagene. Øvre prisgrense bør økes fra 12% over målpris til 20 % over.

Oppland Bondelag mener det bør innføres frakttilskuddsordning inn til foredlingsanlegg.

Frukt og bær

Distrikts- og kvalitetstilskuddet til frukt og bær må tilbakeføres minst på nivå med nivået i 2014, og det bør innføres eget distrikts- og kvalitetstilskudd for bær til industri.

Det bør etableres et tilskudd til bærmottak etter mal av tilskuddet til fruktlager.

Det er viktig å opprettholde tilstrekkelig tollbeskyttelse. Grensevern må opprettholdes for å sikre friskt plantemateriale og god plantehelse.

Potet

Det er viktig å opprettholde tilstrekkelig tollbeskyttelse.

Potetproduksjonen har gått drastisk ned de siste årene. Produksjonen kjennetegnes av store kostnader og høy risiko, og lønnsomheten i produksjonen er for dårlig. AK-tilskuddet for potet bør opp på samme nivå som korn i sone 1-5.

Målprisen på potet må heves, og øvre prisgrense bør økes fra 12 % til 20 %.

Det er viktig å opprettholde avrensordningen. Oppland Bondelag mener det bør innføres en frakttilskuddsordning for avrenspotet.

Oppland Bondelag ønsker en gjennomgang av prisfastsettingssystemet for alle potetene som blir levert matpotetpakkeriene.

12. Korn

Kornproduksjonen må økes betraktelig. Dette er avgjørende for at Norge skal kunne øke matproduksjonen og matberedskapen. Oppland Bondelag mener at økonomien i kornproduksjonen må styrkes betydelig. Virkemidlene må bygges opp slik at de som har areal som er egnet til kornproduksjon finner det lønnsomt/interessant å drive med kornproduksjon.

Oppland Bondelag foreslår en opptrappingsplan for kornøkonomien. Første året må målprisen på korn, med unntak av rug, økes med 15 øre. Prisen på olje- og proteinvekster bør økes prosentvis minst like mye som økning i kornpris.

Vi trenger pris- og tilskuddsordninger som stimulerer til økt produksjon av korn med riktig kvalitet. Det må arbeides videre med styrking av systemer for prising etter kvalitet. Kornproduksjon på små areal/skifter må opprettholdes. Det bør innføres et ekstra arealtilskudd på skifter under 20 dekar.

Økt kornpris medfører økt mel- og kraftfôrpris. Økningen må kompenseres med økt prisnedskrivning på korn hvis dette er nødvendig for sikre økonomien i melke- og kjøttproduksjon. Prisnedskrivningen på norsk matmel bør styrkes for å sikre norske bakevarer.

Det er viktig at Norge har et beredskapslager for både såkorn og matkorn.

13. Erstatningsordninger

Avlingskade:

Oppland Bondelag mener at øvre grense må økes til kr 1.000.000.

Vi foreslår også at bønder med produksjoner med stor omsetning; grønnsaker, frukt/bær og poteter, må få etablere fondsordning med skattelette for å møte dårlige sesonger.

For frukt, bær og grønnsaker bør det vurderes taksering av avlingsskade for å forenkle dokumentasjonsbehovet.

Offentlige pålegg

Oppland Bondelag mener at erstatning for offentlig pålegg må opprettholdes på et nivå slik at den fungerer etter hensikten og at folk rapporterer ved mistanke om sykdom på dyr og planter.

Oppland Bondelag oppfordrer til at det etableres en katastrofeordning for smittsomme sykdommer.

14. Skatt, avgift, avskrivninger, fond

Skatter og avgifter må ses i sammenheng, slik at en får en total reduksjon. Selv om skatt ikke er tema i jordbruksforhandlingene, vil Oppland Bondelag likevel påpeke viktigheten av å redusere skatt- og avgiftsnivået.

Skatt

Oppland Bondelag mener at inntektsøkningen ved det kommende jordbruksoppgjøret først og fremst må komme gjennom prisøkning og budsjettmidler.

Rentefradraget i personinntektsberegningen må gjøres valgfritt for å sikre personinntekt og pensjonsrettigheter.

Videre bør det arbeides for å få en mer fleksibel skjermingsrente med en valgfri sats opp til 7 %. Det vil gjøre det mer lønnsomt å investere i landbruket.

Jordbruksfradraget må opprettholdes.

Skatt på salg av jord, skog og landbrukseiendommer må reduseres.

Formuesskatt

Oppland Bondelag mener at skatt på næringsformue / arbeidende kapital må bort.

Beskatning av BU- tilskudd

Innovasjonsmidler må bli skattefrie i alle kommuner, ikke bare i de kommuner som ligger innenfor det distriktspolitiske virkeområdet.

Avskrivningssatser

Oppland Bondelag er glad for at avskrivningssatsen for saldogruppe landbruksbygg er økt til 6 %. Vi mener den må økes videre til 10 %.

Avgift på diesel

Prisen på "avgiftsfri" diesel har steget mye de siste årene. Sittende Regjering har økt avgiften betydelig. Oppland Bondelag mener avgiften på diesel må reduseres betydelig eller evt. kompenseres på andre måter.

Vår dato
10.03.2015

Vår referanse
14/01233-9

Avgift på plantevernmidler

Avgiftsforskjellen mellom plantevernmiddelklassene må reduseres fordi ordningen ikke virker etter sin hensikt, og avgiftsforskjellene kan medføre resistensproblemer ved at en benytter de billigste midlene. Alle avgiftsmidler må tilbakeføres til forskning og utvikling av ulike bekjempingsstrategier. Subsidiært må hele avgiften fjernes, på linje med fjerningen av matavgiften.

15. Annet

Forskning og utvikling

Et avansert og høyproduktivt landbruk er avhengig av aktiv forskning og rådgiving. Det er viktig å øke bevilgningene til disse formålene. Grunnforskning, anvendt forskning og utvikling er viktig for å utnytte produksjonsmulighetene og øke produksjonen.

Pelsdyr

I Oppland er pelsdyrhold en viktig del av landbruket i noen bygder, og næringen tar samtidig hånd om relativt store mengder avfallsprodukter både fra slakterivirksomhet og fiskeindustri. Det er av stor betydning at nåværende frakttilskuddsordning for pelsdyrfôr opprettholdes på et nivå som sikrer at norske pelsdyrholdere har sammenlignbare førkostnader med konkurrentene.

Bier

Bier er viktig for å sikre pollinering av frukt, bær og oljevekster. Oppland Bondelag mener det er viktig å stimulere honningproduksjon og foreslår at tilskudd per bikube økes med kr 100.

Avslutning

Oppland Bondelags mål er å få så gode rammebetingelser at 75 % av norske matprodusenter skal betale toppskatt innen 2016.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Trond Ellingsbø

Ola Råbøl